

## **Hele Stutthof-Lejren skulde undermineres og sprænges i Luften.**

Men det nægtede dog SS og Værnemagts-Soldater.  
Og så havnede ca. 400 af Fangerne i Klintholm Havn.

- artiklen fortæller, at adgangen til flodprammen i havnen som til Søbadet nu er "Strengt Forbudt",  
"(...) idet der er konstateret saavel Paratyfus som Dysenteri og en udstrakt Tuberkulose blandt Flygtningene.

Røde Kors og Lægerne har været i arbejde Time efter Time, Dag efter Dag og alle er enige om at fremhæve det kolossale og opslidende Arbejde, der udføres af Læger, Sygeplejersker og Røde-Kors-damerne og fru Dr. Mortensen benævnes af Fangerne paa Skibet som M o r, alle Ansigter lyser af Smil og Huer og Hatte tages af, naar hun og hendes Medhjælpere viser sig."

- Møns Folkeblad har fået at vide, at der om bord på prammen befandt sig en russisk flyverløjtnant, Dimitrij Objektov. Da man er så heldig, at man har en tolk med, får man et interview med flyverløjtnanten:

"Det var saa heldigt, at vi i Gaar havde en Tolk med, og det lykkedes os snart at faa en Samtale i Gang med den paagældende Russer.

Han er, hvad man vil kalde en flot Fyr, rigtig et Mandfolk at se paa. Høj, kraftig og nydeligt regelmæssigt Ansigt., der er bleven let brunet af Solen. Der er absolut intet fremmedartet ved hans Ydre. Han kunde for Udseendets Skyld godt være en af "vore egne.

Han er varmt og godt paaklædt , og det er udmærket Tøj, han har paa, sorte Benklæder, god Manchetskjorte, og en tyk Uldvest trukket uden paa Vesten. Skoene er gode, tykke og stærke. Paa Hovedet har han en sort Hue i Baskerfacon.

Dimitrij Objektov er 33 Aar gammel og var Løjtnant ved 22. Arme. Han faldt i 1942 i Fangenskab i Nevel., men stak bort fra Fangenskabet ved sammen med 17 andre at kravle gennem Afspærringerne Han blev fanget igen i Mariampol - 45 km fra Kaunas i Litauen. Stak af igen, blev fanget og kom paa Tvangsarbejde i Berlin, hvor han var med at reparere Jernbaner, et arbejde, der var nok at gøre med.

Da amerikanerne var saa venlige at bombardere Lejren, lykkedes det paany Dimitrij at flygte, men han blev fanget igen. Efter 7 Dages Forløb stak han paany af, og en Litauer gav ham falske Papirer. Han kom derved til et russisk Bureau og virkede som Chauffør en kort Tid.

Hvad skete der, lader vi vor Tolk spørge, naar De efter en Flugt atter blev fanget?  
Vi fik nogle Slag og blev saa lukket ind igen.

I Kaunas blev han takket være en Forrædder beskyldt for at have begaaet et Mord. Han blev fanget og indsat i 7. fort. Her blev skudt 185 mennesker, deriblandt 32 Kvinder, de var alle anklaget for Mord.

Mærkværdigvis reddede Dimitrij atter Livet og blev sendt til Stutthof Koncentrationslejr. Grunden til denne "Naade" var, mener han, at Russerne stadig nærmede sig.

--

Medens vi fører denne Samtale, har et halvthundrede Mandfolk af alle mulige Nationaliteter samlet sig omkring os. Det er ikke saa behageligt i Betragtning af Smittefarens, men alle synes vældig interesserede, og et Par andre Russere giver stadig deres Besyv med; men det er aabenbart Dimitrij, der ønsker at føre Ordet, og han bedyrer, at det kun er Sandheden, han vil have frem og intet andet.

Nu og da tager han en Blikæske med god Tobak op. I et Nu har han rullet sig en Cigaret. Det samme har en Mand ved hans Side gjort. Alle ser interesserede til, og vi beder Tolken spørge, om der ikke er Mangel paa Tobak.

Dimitrij tager nogle Drag paa Cigaretten, giver den derpaa til en Kammerat, som med Begærlighed nyder Resten. Et Smil gaar henover Dimitrijs Ansigt, og Smilet gaar videre til de an-

dre, da han siger, at Tobak har han ikke manglet. Noget af det har de stjaalet fra Tyskerne, men da der om Bord ikke var Tændstikker, maatte de spise Tobakken i Stedet for at ryge den.

"Dmitrij har været i Stutthof siden Juli 1944. Stutthof var en speciel Straffe-Koncentrationslejr, og han mener, at der i sin Tid var 112.000 Mennesker i den. De russiske Officerer gjorde Tyskerne kort Proces med ved at skyde dem, og mange andre Krigsfanger blev ligeledes skudt. Henrettelserne foregik for en stor Del i Gaskamre. Tilsidst var der - mener han - og hans Kammerater samtykker - kun 15.000 tilbage.

Blev forholdene bedre, efterhaanden som de russiske hære nærmede sig?

Ja, svarer Dmitrij og hans Kammerater nikker atter bifaldende.

En Kommandant ved Navn Zellichitz have betroet ham, at det var Meningen, hele Stutthof-Lejren skulde undermineres og sprænges i Luften, men dette havde saavel SS-erne som Værnemagtens Soldater nægtet at gøre. Kommandanten var paa dette Tidspunkt allerede forsvundet, og i Hast blev hele Lejren evakueret i Pramme som den, der var kommet hertil. Hvor de andre er landet ved ingen.

Ved afrejsen fra Stutthof var der 600 mennesker om Bord. Ca. 200 er forsvundet paa Rejsen. En Del af dem er bukket under for Udmattelse og Strabadser. I Hela ved Danzig blev skudt 4 Kvinder og 2 Mænd, den ene af dem var døende, inden Skudene faldt.

En Frihedskæmper som har staaet ved Siden af under hele Samtalen, ønsker at faa oplyst, om de Mennesker, der faldt over Bord fra Prammen, blev skudt, mens de laa i Vandet.

Svaret kommer omgaaende fra Russeren og der gaar paany et Smil over hans Kammeraters og Tolkens Ansigt.

Svaret var: Nej, Tyskerne fandt det ikke værd at ofre en Kugle paa dem; de døde jo alligevel, men der blev heller intet gjort for at redde dem.

Rejsen fra Stutthof begyndte 25. April. Hver Mand fik ½ kg Brød, 200 Gram Margarine og 100 Gram Kød, men Vand var der ikke om Bord, og man havde smagt paa Havvandet.

Det er fortalt, at da Prammen en Gang laa ved Land, gik Fangerne op paa en Eng og aad Græs.

Dimitrij fortæller, at det var paa Rygen dette skete. Der blev givet Tilladelse til at gaa i Land, men naar de fulgte en saadan Tilladelse, skød Vagterne efter dem, og flere blev dræbt. Der var dog flere, der havde faaet fat i noget Græs og nogle Blade, og det blev spist altsammen.

Dimitrij er gift og bor i Moskva. Han har Kone og 2 Børn. Han arbejdede som Mekaniker. Nu synes han aabenbart, at Samtalen har varet længe nok, og at Spørgsmålene er ved at blive lidt for intime; thi han slaar nu fast, at han ikke vil fortælle alt undtagen til Folk, der kommer fra Moskva.

### **Har Danmark kapituleret?**

Pludselig er det ham, der spørger: Har Danmark kapituleret? Hvor længe skal vi blive her i Prammen? Skal vi skydes, vil vi helst skydes med det samme? Ved Russerne, at en Journalist er her ?

Først nu faar de ved Tolken Besked paa, at Danmark har været besat af Tyskerne, og at disse først skal ud af Landet, at der er saa mange flygtninge i Landet, at der maa gaa nogen Tid, før alt kommer i Lave, at den Mand, som staaer ved siden af med Gevær og Armbind hører til Partisanerne, og at det danske Politi har været i Koncentrationslejr.

Det var interessant Oplysninger, og nu kan han bedre forstaa, at der ikke kommer danske Politibetjente o. s. v. Russerne ønsker ogsaa at høre, hvordan den ny danske Regering er sammensat, hvor mange Kommuniste.

Tilsidst siger Dimitrij: Vi kunde godt ønske at faa set Danmark f. Eks. ved at der blev foretaget nogle Ekskursioner.

Det er muligt, det kan lade sig gøre - svarer Frihedskæmperen.

Iøvrigt længes de forskellige efter at komme hjem til deres eget Fædreland. De har hver især kæmpet for det. Helst vilde de rejse hjem straks.

### **Urmageren fra Danzig.**

Under Størstedelen af Samtalen har en Mand med Briller og et intelligent Udseende staaet opppe paa Prammen. Vor Tolk kalder paa ham og spørger ham lidt ud.

Manden præsenterer sig som Zrudzient, Urmager fra Danzig. Han har siddet i Stutthof siden August 1943. Var forinden Medlem af Undergrundsbevægelsen, og hans Gruppe var 1 Kvinde og 19 Mænd. De var polske Demokrater, men ikke Kommuniste og fik deres Ordre fra England. Disciplinen var uhyre stræng, og Gruppen havde Forbindelse med den polske Armé, og naar han blev taget skyldtes det Forræderi.

Har de været udsat for Tortur? Og hvori bestod den.

Torturen bestod i meget strængt Arbejde, F. Eks. kunde det ske, at man maatte arbejde Dagen lang staaende i Vand til Bæltstedet, eller man blev sat til meget beskidt og usundt Arbejde, og det er ingen Hemmelighed, at SS'erne ikke er blide med Kniplerne.

Men iøvrigt, siger Urmageren, paa hvem man ikke mere kan se, han har været 2 Aar i Stutthof, var jo noget af det uhyggeligste, at der blandt Fangerne var tyske Storforbrydere og fra deres Side kunde de andre blive udsat for alle mulige Efterstræbelser og Mishandling. Ingen kontrolrede jo eller brød sig om, om den ene myrdede den anden. Tværtimod var det vel helt godt, thi jo flere man blev af med, des bedre.

Maden bestod i en smule Brød, lidt Marmelade eller Margarine samt en lille smule Kød; men det var i reglen Hestekød eller daarligt Kød, der sikkert ikke har smagt Urmageren synnerlig godt.

### **Alle Armeniere hedder Karabetjan, men her er en, der hedder det 2 Gange.**

I Forsamlingen rundt om er mange mangehaande mærkelige og karakteristiske Ansigter. Der er koparrede Mænd i Fangedragter og en slags Viklere om Ben og Fødder. Der er typiske Asiater, Kaukasiere, der er Kirgisere, Armeniere o. s. v. Vi faar fat i en Armenier - en ung Mand i brunt Antræk med meget mørk Lød og store mørke brune Øjne. Han smiler lidt forlegent, da vi beder ham komme frem. Han hedder Karabetjan Karabetjan.

Vor tolk ler, fint Navn, alle i Armenien hedder Karabetjan, men det hænder altsaa, at de hedder det endda 2 gange, hvordan man finder rede i det er ikke godt at vide, men det maa blive deres Sag. Han er født i 1920 i Etrevan og kom til Fronten i Vilna. Armenien er et dejligt Land, som han længes efter. Der er ligesom her smukke Blomster, Vin og mange andre dejlige Ting.

Tortur?

Kun under Forhørene, naar han ikke ville udtale sig; thi han havde været med i Undergrundsbevægelsen. Han betoner ligesom Dimitrij, at enhver blot har gjort deres Pligt for deres Land.

--

Nu bliver der nedlagt venligt, men bestemt Forbud mod at være her længere af Hensyn til Smittefare og vi tager Afsked med den brogede Mængde med de mærkelige Skæbner."

Interview'et er signeret "V i g".